

СУТНІСТЬ ПОЛІТИЧНОЇ КОРУПЦІЇ

Корупція веде до деградації державності, знищує довіру до влади. Розуміння політичної корупції є необхідним для повного збагнення сутності корупції та ефективній протидії їй. Особи, які причетні до державної політики в різних її сферах, є суб'єктами політичної корупції. На державному рівні – це, насамперед, глава держави, керівники центральних органів виконавчої влади, народні депутати України, державні службовці.

Особливим видом зловживання владою є неправомірне використання політичних владних повноважень, під час чого відбувається обмін ресурсів – державних на матеріальні блага, особисті та політичні вигоди. Не завжди політична корупція має чітко виражене матеріальне втілення. Винагорода використовується не тільки в особистих цілях певної посадової особи, а й у владно-політичних цілях (наприклад підтримка керівництва під час політичних криз або на виборах).

Основними цілями політичної корупції є отримання влади та її збільшення, переважно у процесі формування органів державної влади. Серед інших цілей виокремлюють призначення на посади, незалежно від ділових якостей кандидата, а переважно з особистих міркувань, застосування підкупу під час добору кандидатів на посади суддів, порушення фундаментальних принципів організації і проведення виборів підкупом виборців, кандидатів, членів виборчих комісій та ін.

З точки зору соціально-політичного явища, політична корупція є посадовим зловживанням політичних і державних діячів спрямована на утримання влади та/або з метою збагачення. Так, у державі існує демократична Конституція, яка закріплює ключові принципи демократичного ладу і надає громадянам основні політичні права й громадянські свободи. Втім, в українському суспільстві, протягом останніх двадцяти років залишаються панівними елементи радянської політичної культури.

Як і в багатьох пострадянських країнах, українська бюрократія запозичила всі негативні риси бюрократії радянської, яка базувалася на східній моделі управління державою, яка була заснована на патріархальності суспільних відносин, сімейності державного устрою, сакральності влади. Крім того, необхідно відзначити суттєву соціальну відчуженість бюрократії від суспільства, перетворення чиновників на певну касту, пов'язану корпоративною етикою, а також низьке почуття відповідальності за виконану роботу і, як наслідок, її надзвичайно низьку ефективність, що було характерно, передусім, для бюрократії радянської доби.

В Україні лобіювання державними службовцями корпоративних та партійних інтересів відбувалося у найбільш одіозній формі - формі корупції. Це стало однією з головних причин формування в країні відповідних фінансово-політичних кланів, які фактично перетворили державний апарат на свою адміністративну надбудову.

Дослідження щодо політичної корупції єдині в наступному: її практично неможливо повністю викоринити як явище, однак можливим є зменшення її обсягів, впливу на соціально-економічні, політичні та інші процеси в суспільстві. Сучасними засобами протидії політичній корупції є чесні вибори, відокремлення політики від бізнесу, формування незалежного суду, реорганізація системи контролю політичних суб'єктів, зміну світогляду громадян до корупції.

Обсяги корупції залежать від характеру законів, що приймаються: чим більше державні структури наділені значними повноваженнями, розподільчими та дозвільними функціями, тим більше можливостей для зловживання з боку влади.

З вищевикладеного можна виділити такі проти-корупційні заходи: підвищення професійних якостей посадовців, розмежування функцій, уточнення сфери компетенції і зменшення сфери особистісного, суб'єктивного чинника; посилення внутрішнього та зовнішнього фінансового контролю; підвищення ролі громадського контролю за діяльністю державних та політичних діячів тощо.

Отже, сутність політичної корупції полягає в одержанні неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, наділеній державно-владними повноваженнями в сфері формування державної політики, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей. Такий підхід дозволить індивідуалізувати питання відповідальності за корупційні діяння та підвищити ефективність запобігання проявам політичної корупції серед державних політичних діячів.

Відділ з питань запобігання
та протидії корупції Головного
територіального управління
юстиції у місті Києві